

Lietuvos inovacijų planas

Dabartinė situacija:

Išsilavinę žmonės, kokybiškai veikiančios švietimo institucijos bei į inovacijas pasiryžęs investuoti verslas gali paversti Lietuvą lyderiaujančia inovacijų ir aukštųjų technologijų šalimi.

Didžiuojamės pasaulyje pirmaujančiais lazerių kūrėjais ir gamintojais, visoje ES itin sudėtingus vaistus registruojančiais biotechnologais, tačiau šių sektorių negana, kad Lietuva vadintųsi inovatyvia šalimi.

Lietuva mokslo potencialą pradėjo telkti sukurdamą penkis studijų, mokslo ir verslo slėnius, dešimt mokslo ir technologijų parkų, tam skirtos šimtamilijoninės investicijos. Visgi sėkmingai veikiančių projektų, stiprinančių inovacijas, mokslo ir verslo partnerystę yra nedaug. Šalies inovacijų potencialas apribojamas gabiausių mokslininkų ir inovatorių išvykimo, nepakankamos mokslo ir verslo sąveikos bei menko tarptautinio bendradarbiavimo.

Išlaidos moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (MTEP) nuo BVP siekia 1 proc. ir tai yra gerokai mažiau nei ES vidurkis. Nors viešosios išlaidos MTEP didėja, privataus sektoriaus išlaidos MTEP nėra didelės sudaro vos 28 proc. visų MTEP išlaidų. Tik 21 proc. Lietuvoje dirbančių mokslininkų įsitraukia į privataus verslo veiklą, ES vidurkis – 48 proc. Europos Komisijos ir kitų organizacijų ataskaitose nuolat pabrėžiama, kad mokslinių tyrimų sistema Lietuvoje dar nėra pakankamai orientuota į taikomuosius tyrimus ir industriją.

Neaplenksime pigios darbo jėgos pramonėje šalių, todėl privalome konkuruoti pasaulyje savo žiniomis, savo protu.

Siūlymai:

I. Tikslas: Inovacijų proveržis moksle ir jų pritaikymas versle

Tikslingai finansuosime mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą

Inovacijos bus vystomos kad 2020-aisiais metais investicijų į MTEP dalis pasiektų 2 proc. bendro Lietuvos BVP. Tai bus įgyvendinama kuriant paskatas privataus kapitalo investicijoms į MTEP bei tikslingai naudojant valstybės biudžeto ir Europos sąjungos lėšas.

Valstybės bei ES lėšas naudosime, pirmiausia, tikslingoms investicijoms į „minkštųjų įgūdžių“ vystymą – kompanijų gebėjimus kurti inovacijas, bendradarbiauti tarpusavyje ir tikslingai pasinaudoti moksliniu šalies potencialu.

Peržiūrėsime ir supaprastinsime galimybes naudotis mokesčių lengvatomis, taip stiprindami verslo susidomėjimą plėtojant inovacijas. Įvairiais finansavimo būdais kursime palankią

inovatyvaus verslo ekosistemą, kurioje bus visos priemonės, padedančios tiek itin mažoms įmonėms, tiek augančiam augančiam aukštą pridėtinę vertę kuriančiam verslui.

Didelį dėmesį skirsime aukštųjų mokyklų gebėjimams užtikrinti studentų verslumo įgūdžių ir jų jau įkurtų verslų vystymą. Valstybė, kartu su universitetais, įgyvendins tikslinio kofinansavimo programą aukštųjų mokyklų mokslininkų ir studentų kuriamų naujų (purpurinių) įmonių veiklai.

Mokslinių tyrimų pritaikomumas taps svarbesniu mokslinių tyrimų finansavimo kriterijumi išlaikant deramą dėmesį fundamentiniams mokslo tyrimams.

Pagerinsime slėnių veiklą

Siekiant iš esmės pasinaudoti slėnių sukurtomis galimybėmis, pagal geriausius tarptautinius pavyzdžius sukursime efektyvią slėnių ir kitos infrastruktūros valdymo sistemą.

- Konkurso būdu atrinksime didžiausią tarptautinę patirtį turinčius vadybininkus, kurių pagrindinis veiklos tikslas – ryšių su pasauliniais inovacijų centrais vystymas ir kuriamų mokslo produktų komercializavimas tarptautinėje erdvėje. Šių profesionalų veikla bus siejama su sumanios specializacijos prioritetais ir didžiausią potencialą turinčiomis taikomojo mokslo sritimis.
- Sukursime nacionalinę verslo aptarnavimo sistemą, kuri leis lengviau naudotis slėnių, mokslo ir technologijų parkų bei atviros prieigos centrų infrastruktūra verslui ir visuomenei.
- Slėniai iš valstybės lėšų bus finansuojami proporcingai tiek, kiek jie sugebės pritraukti privačių lėšų. Palaipsniui slėniai turės tapti save finansuojančiais ir išlaikančiais vienetais.
- Valstybės ir ES „kietosios“ lėšos bus skiriamos tik tiems projektams, kuriuose yra akivaizdi verslo, studijų ir mokslo sinergija. Tai bus vykdoma kartu su aukštųjų mokyklų tinklo konsolidavimu ir parduodant nereikalingą turtą.

Vieninga inovacijų politika

Iš esmės peržiūrėsime MTEP teisinį reglamentavimą bei koordinuojančias institucijas pagal atsakomybių sritis:

- Nacionalinės inovacijų politikos formavimas ir koordinavimas
- Inovacijų finansavimas
- Inovacijų politikos įgyvendinimas

Pasiūlysime vieningą MTEP politikos formavimą ir koordinavimą apimantį Švietimo, Ūkio ir kitų ministerijų veiklą. Įgaliosime vieną instituciją, kuri bus atsakinga už inovacijų ekosistemos kūrimą, tarptautinį bendradarbiavimą ir talentų pritraukimą į Lietuvą.

II. Tikslas: Talentų centras - Lietuva

Pritrauksime mokslo ir verslo talentus į Lietuvą

Pirmauti gali tik valstybės, sugebėjusios sukurti sąlygas gabiems žmonėms kurti, eksperimentuoti. Nuo to priklauso ilgalaikė Lietuvos perspektyva, tai neatsiejama nuo konkurencingos šalies stiprinimo tikslų. Todėl Lietuva turi tapti kvalifikuotų profesionalų, gabių mokslininkų ir jauno verslo traukos centru.

I. Aktyviai įgyvendinsime talentų pritraukimo programą, kuri padės į Lietuvą pakviesti gabius studentus, mokslininkus ir inovacijas diegiančius verslininkus:

- Kasmet į Lietuvą pritrauksime dirbti bent po 100 pasaulinio lygio mokslininkų;
- Užtikrinsime Lietuvos mokslo tarptautiškumą valstybei kofinansuojant bent po 200 vizituojančių užsienio dėstytojų pritraukimą kasmet;
- Sukursime vieningą informacinę platformą, kuri leis mokslininkams ir tyrėjams rasti visą informaciją apie atvykimą į Lietuvą, susipažinti su veiklos slėniuose galimybėmis, įvertinti inovatyvaus verslo vystymo ekosistemą bei galimas profesionalų konsultacijas;
- Užsienio studentų ir inovatorių pritaukime aktyviai dalyvaus Lietuvos užsienio atstovybės, ypač komercijos atašė;
- Teiksime teisinės konsultacijas;
- Siūlysimė verslo bendradarbiavimo erdves;
- Garantuosime aiškias, paprastas ir greitas administravimo procedūras;
- Mažinsime mokslininkų ir tyrėjų darbo vietos apmokestinimą;
- Taikysime lankstų darbo santykių reglamentavimą;
- Užsienio studentų ir mokslininkų pritraukimas bus suprantamas, kaip užsienio investicijų pritraukimas.

II. Palengvinsime talentų atvykimą į Lietuvą:

- Sumažinsime atvykimo į Lietuvą barjerus: įteisinsime kvalifikuotų darbuotojų vizą ir „start-up“ vizą;
- Supaprastinsime talentų atvykimo ar viso verslo perkėlimo į Lietuvą procedūras;
- Sudarysime sąlygas elektroniniam dokumentų ir prašymų, reikalingų atvykti į Lietuvą studijuoti ir dirbti, pateikimui;
- Sukursime vieningą leidimą užsieniečiams laikinai gyventi ir dirbti Lietuvoje bei prailginsime jo galiojimo trukmę iki 5 metų;
- Žmonėms, besikreipiantiems dėl ES mėlynosios kortelės, nustatysime mažesnius reikalavimus jų darbo užmokesčiui – aukštos kvalifikacijos specialistais laikysime tuos, kurie atitiks 1,5 vidutinio šalies atlyginimo (bruto) reikalavimą;
- Ypatingą dėmesį skirsime talentams iš Ukrainos, Rusijos ir Baltarusijos

Darbo su lietuviais užsienyje programa Be LT – Būk Lietuva

Lietuva mažėja, tačiau užsienyje gyvena apie milijonas lietuvių. Tai yra mūsų šansas. Privalome suburti juos į vieną komandą naujų kontaktų paieškai, bendravimui su Lietuva ir konsultacijoms, norintiems grįžti. Turime skatinti šių žmonių ryšį su Lietuva ir jų norą prisidėti prie klestinčios Tėvynės.

- Dirbsime su išvykstančiais ir išvykusiais lietuviais, remdamiesi geriausiais Airijos, Malaizijos ir kitais užsienio pavyzdžiais;
- Pradėsime investicijų atvedimo į Lietuvą programą remdamiesi „Connect Ireland“ pavyzdžiu: už kiekvieną naują atvestą darbo vietą atlyginsime 1000 EUR;
- Skatinsime išvykstančius lietuvius įgytą patirtį parvežti į Lietuvą;
- Sukursime informacinę platformą emigrantams, kurie nori bendrauti tarpusavyje ir rasti lietuvių verslo partnerių užsienyje ar grįžti į Lietuvą;
- Palengvinsime grįžtančių į Lietuvą tautiečių įgytų kvalifikacijų pripažinimą, padėsime įsikurti grįžtančioms šeimoms;
- Toliau kovosime dėl dvigubos pilietybės ir elektroninio balsavimo įteisinimo.

III. Tikslas: Žinių ekonomikos žvaigždės – inovatyvūs startuoliai

Palengvinsime investicijų pritraukimą naujoms ir inovatyvioms įmonėms

Egzistuojančios inovacijų investicijų mokestinės lengvatos nėra pakankamai suprantamos ir lengvai administruojamos. Skatinsime verslo angelus. Remdamiesi Didžiosios Britanijos „Seed Enterprise Investment Scheme“ pavyzdžiu garantuosime iki 50 proc. mokesčių lengvatų nuo 50 000 EUR investicijų sumos per metus, investuojant į mažas ir jaunas kompanijas. Nuostolio atveju, mokestinė lengvata bus dar padidinama.

Užtikrinsime didesnes valstybines investicijas skatinančias ankstyvosios stadijos rizikos kapitalo fondų steigimą bendradarbiaujant su Europos investiciniu banku, EFSI fondu ir kitomis Europinėmis institucijomis

Šalia veikiančių struktūrinių fondų programų, kurios daugiau yra skirtos įsitvirtinusiame verslui finansuoti, vystysime rizikos kapitalo investicijų fondus, labiau pritaikytus jauno verslo poreikiams.

ES struktūrinių fondų programa Intelektas.lt apriboja startuolių galimybes gauti finansavimą dėl administracinės naštos norint pateikti projektą ir prioriteto jau ilgesnį laiką veikiančioms įmonėms. Mažinsime šiuos apribojimus ar nukreipsime startuolius į alternatyvius finansavimo šaltinius.

Investuosime į Lietuvos žinomumą tarptautinėse rinkose siekdami atstovauti Lietuvą pagrindinėse inovacijų rinkose: Silicio slėnyje, Izraelyje, Londone.

Kursime palankią verslo aplinką

Įgyvendinsime ekspertų paruoštą naująjį socialinį modelį, kuris užtikrintų daugiau darbo vietų, didesnius atlyginimus, daugiau dirbančiųjų pagal darbo sutartis, geresnes galimybes derinti darbą ir šeimą bei mokslus. Neleisime, kad 85 tūkst. naujų darbo vietų padėsiantis sukurti socialinis modelis būtų iškreipiamas daugybe pakeitimų.

Garantuosime, kad startuoliai pasinaudotų visomis naujojo socialinio modelio galimybėmis, kuris jaunoms įmonėms sumažina administracinę ir biurokratinę našta, sudaro lankstesnes darbo galimybes, paprasčiau samdyti darbuotojus.

Mažinsime smulkaus ir pradedančio verslo apmokestinimą arba siūlysimė mokesčių atostogas verslo pradžioje. Supaprastinsime mokesčių administravimą atsisakydami „brangių“ mokesčių ir sudėtingų formų.

Užtikrinsime, kad daugiau pinigų liktų žmogui. Mažinsime darbo jėgos apmokestinimą, įvesime Sodros lubas nuo 5 draudžiamųjų pajamų, garantuosime papildomas NPD lengvatas už vaikus.